

Dato: 25.02.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 18/24856 J.post ID: 18/217638
Saksbehandler: John Olala Omollo
Saksansvarlig: Ove Myrvåg

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for bistand og omsorg	13.03.2019	021/19
Formannskapet	19.03.2019	062/19

Vederlagsinntektene for langtidsopphold i institusjon

Formannskapet-19.03.2019- 062/19

Vedtak:

Rådmannens redegjørelse tas til orientering.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-13.03.2019- 021/19

Innstilling:

Rådmannens redegjørelse tas til orientering.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-13.03.2019-021/19

Innstilling:

Rådmannens redegjørelse tas til orientering.

Rådmannens forslag til vedtak:

Rådmannens redegjørelse tas til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

Vederlagsinntektene for langtidsopphold i institusjon har i perioden mellom 2011 og 2016 hatt noe svakere vekst enn inntektskravet, og budsjettkravet ble ikke nådd.

I 2016 ble det gjennomført en gjennomgang de interne rutineene i Pleie- og omsorgstjenester for oppfølging av vederlagsinntektene, men det ble ikke avdekket noe med de interne rutineene som forårsaker inntektssvikten. I Handlingsprogram 2018-2021 varslet Rådmannen at han ville gjennomføre en analyse av inntektsdata for relevante aldersgrupper for å belyse årsaker til inntektssvikten og skape bedre prognosegrunnlag for vederlagsinntekter.

En gjennomgang av inntektsdata for perioden 2010-2018 viser at inntektssvikten de siste årene kan knyttes til følgende faktorer:

- For høyt inntektskrav i Handlingsprogram 2013-2016
- Lavere vekst i pensjonsinntekter enn forventet
- Reduksjon i nominellinnskuddsrente
- Større andel kvinner i kommunens sykehjem

Det er vedtatt budsjettreduksjoner i Handlingsprogram 2014-2017, og i Økonomimelding I 2017 (ØM I 2017) som følge av vedvarende inntektssvikt.

Årsresultat for 2018 ble en mindreinntekt på 3,6 mill. Dette tilsvarer 2,2 prosent av inntektskravet, og kan delvis sees mot nedleggelse av avdelingene Toppen og Svingen ved Dønnski bo- og behandlingssenter samt lavere dekningsgrad ved enkelte sykehjemsavdelinger på grunn av rehabilitering.

Etter Rådmannens vurdering er inntektskravet på riktig nivå etter korrigeringen i ØMI 2017. Det forventes budsjettbalanse i årene framover.

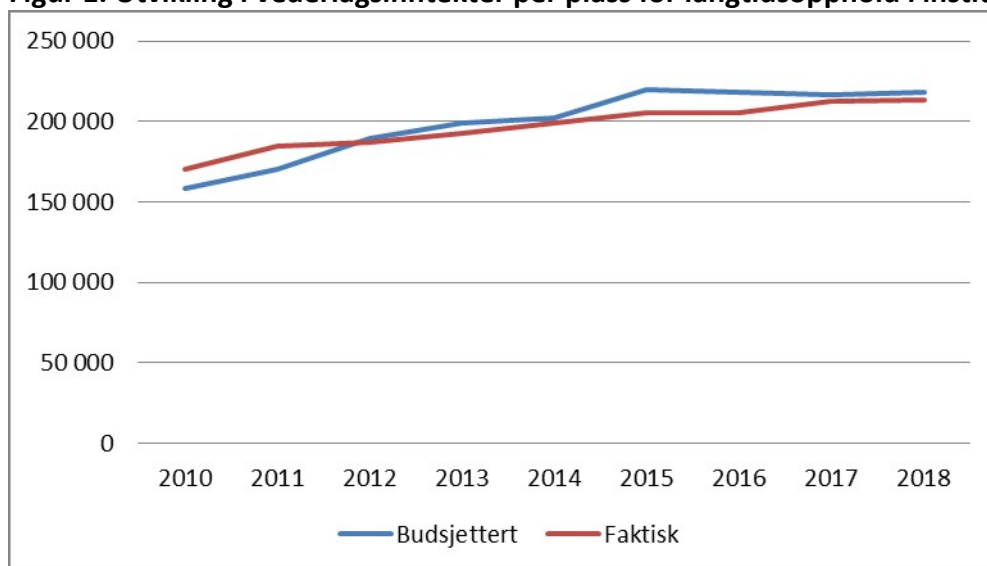
Prognose årsresultat på vederlagsinntekter (som meldes i månedsrapportene) er basert på gjennomsnitt pris per bruker og antall brukere. Avviket mellom årsbudsjettet og faktiske årsregnskap har vært reelle og skyldes andre faktorer enn prognosearbeidet.

Etter Rådmannens vurdering kan ikke svikt i vederlagsinntekter knyttes til beboerne. Det vurderes derfor at redusert inntektskrav ikke skal medføre krav om redusert tjenesteproduksjon.

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Vederlagsinntektene for langtidsopphold i institusjon har i perioden mellom 2011 og 2016 hatt noe svakere vekst enn inntektskravet, og budsjettkravet ble ikke nådd.

Figur 1. Utvikling i vederlagsinntekter per plass for langtidsopphold i institusjon

Kilde: Bærum kommunens økonomisystemer

I Handlingsprogram 2018-2021 varslet Rådmannen at han ville gjennomføre en analyse av inntektsdata for relevante aldersgrupper for å belyse årsaker til inntektssvikten og skape bedre prognosegrunnlag for vederlagsinntekter.

Det har i 2016 vært en gjennomgang av vederlagsinntektene, men det ble ikke avdekket noe med de interne rutinene som forårsaker inntektssvikten. En ny gjennomgang i 2017 viser at det er tilstrekkelige rutiner i Pleie- og omsorg for oppfølging av inntektene.

Dette saksnotatet tar utgangspunkt i utvikling i vederlagsinntektene i perioden 2010-2018, og gir en oppsummering og vurdering av funnene i analysen. Følgende saker tas opp i notatet:

- Årsaken til inntektssvikt i perioden etter 2014

- Forventet utvikling i perioden etter 2018
- Rådmannens vurdering og forslag til videre arbeid

Årsaken til inntektssvikt i perioden etter 2014

En gjennomgang av tallene viser at inntektssvikten de siste årene kan knyttes tilfølgende faktorer:

- For høyt inntektskrav i Handlingsprogram 2013-2016
- Lavere vekst i pensjonsinntekter enn forventet
- Reduksjon i nominell innskuddsrente
- Større andel kvinner i kommunens sykehjem

Høyere inntektskrav medførte noe av avviket

I perioden før 2012 lå faktiske vederlagsinntektene vesentlig høyere enn budsjett. På denne bakgrunn ble det i Handlingsprogram 2013-2016 foreslått en større økning i inntektskravet i økonomiplanperioden enn den årlige prisjusteringen. Tabell 1 nedenfor viser en budsjettert økning på 14,8 millioner kroner (tilsvarende 9,5 prosent) fra 2014 til 2015. Tabellen viser også at faktiske inntekter ikke har økt som forutsatt, noe som har ført til økt mindreinntekter i perioden etter 2014.

Tabell 1. Utvikling i inntektskrav og faktiske vederlagsinntekter i perioden 2010-2018

Beløp i mill. kr	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Årsbudsjett	121,8	130,8	145,4	152,3	156,8	171,6	170,2	165,9	163,8
Årsregnskap	130,9	141,9	143,5	147,2	154,0	160,1	160,0	162,8	160,2
Avvik	9,1	11,2	1,9	5,1	2,7	11,6	10,1	3,0	-3,6

Kilde: Bærum kommunens økonomisystemer

En nærmere gjennomgang av utviklingen viser at det har vært en stabil økning i faktiske inntekter per plass i store deler av perioden 2010 – 2018. Unntakene finner man i årene 2011, 2012 og 2016 og med følgende forklaringer:

- I 2010 kom det en endring i oppfatning hos fylkesmannen hva gjelder beregning av vederlag av renteinntekter. Bærum kommune endret praksis i 2011 og tok med forventede renteinntekter i inntektsgrunnlaget på løpende vederlag. Det førte til at vederlagsinntekten i 2011 er "kunstig" høy da både vederlagsinntekten knyttet til renteinntekter ble fakturert på etteroppgjøret for 2010, samt at renteinntektene for 2011 kom inn løpende, dvs to års renteinntekter. Det høye nivået i 2011 medførte noe lavere vekst fra 2011 til 2012.
- Inntektsnivået i 2016 knytter seg i hovedsak til at noen inntekter fra sluttoppgjør for 2016 ble regnskapsført i 2017.

Tabell 2 nedenfor viser en stabil vekst i inntekter per plass i store deler av perioden 2010-2018. Veksten er likevel lavere enn det som lå til grunn i budsjettet i perioden fram til 2015. I snitt var forventet inntektsvekst 6,8 prosent i perioden 2010 – 2015 mot en faktisk vekst på 3,8 prosent.

Tabell 2. Utvikling i inntekter per plass i perioden 2010-2018

Inntekter per plass	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018*
Budsjett	158	170	189	199	202	220	218	216	222
	622	275	387	334	567	063	429	809	808
Faktiske inntekter	170	184	186	192	199	205	205	212	217

	448	795	868	700	030	193	440	826	954
%-vis endring - budsjett		7,3 %	11,2 %	5,3 %	1,6 %	8,6 %	-0,7 %	-0,7 %	2,8 %
%-vis endring - faktisk		8,4 %	1,1 %	3,1 %	3,3 %	3,1 %	0,1 %	3,6 %	2,4 %

*Kolsåshjemmet ble nedlagt i løpet av 2017, og avdelingen Toppen og Svingen ved Dønksi bbs ble lagt ned i løpet av 2018. Antall plasser i beregningen er derfor korrigert for å ta høyde for dette.

Kilde: Årsrapporter for 2013 og 2016, Bærum kommunens økonomisystemer

Lavere utvikling i pensjonsinntekter enn forutsatt i budsjettet

Et av årsakene til økt inntektskrav i Handlingsprogram 2013-2016, var en forventning om en større økning i pensjonsinntektene. Om lag 80 prosent av brukerne i bo- og behandlingshjemmene er 80 år+. Tabell 3 nedenfor viser at gjennomsnittlig utbetalt beløp for i 2017 var 28 prosent høyere enn 2010-nivå for alderspensjonister 80-84 år. Tilsvarende tall for alderspensjonister 85 år + var 30 prosent. I budsjettet var det likevel forutsatt en økning som tilsvarer 37 prosent. Per 2015 var budsjettet endring 39 prosent mot 22 prosent i utvikling i gjennomsnittlig utbetalt for pensjonister. Reduksjonen i inntektskravet i 2016 og 2017 har derfor bidratt til å sikre et mer realistisk inntektskrav.

Tabell 3. Utvikling i gjennomsnittlig utbetalt beløp for alderspensjonister 80-84 år og 85 år +

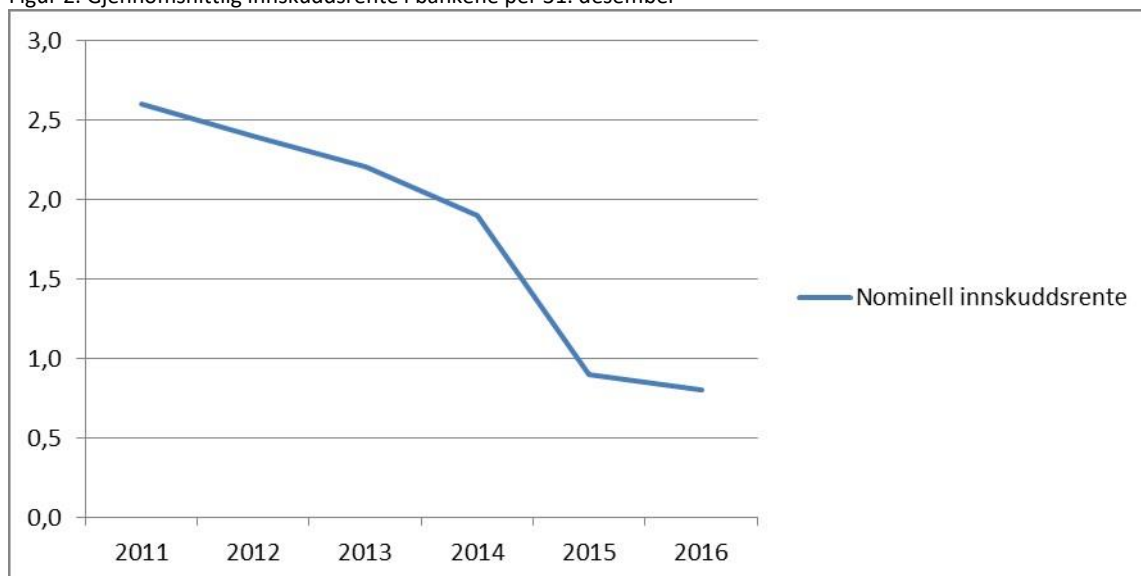
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Snitt utbetalt beløp for alderspensjonister 80-84 år	176	185	193	200	208	213	220	226
Endring fra 2010-nivå (alderspensjonister 80-84 år)	927	276	014	411	147	883	296	117
		5 %	9 %	13 %	18 %	21 %	25 %	28 %
Snitt utbetalt beløp for alderspensjonister 85 år+	167	176	183	191	198	205	211	216
Endring fra 2010-nivå (alderspensjonister 85 år+)	248	009	798	222	974	049	139	804
		5 %	10 %	14 %	19 %	23 %	26 %	30 %

Kilde: NAV

Reduksjon i nominellinnskuddsrente har medført lavere kapitalinntekter enn forventet

Inntektsdata viser også at vederlag av inntekter som beregnes rentebærende formue har sunket i perioden etter 2011. Dette kan sees mot utvikling i innskuddsrente de siste årene, som vist på figur 1 nedenfor.

Figur 2. Gjennomsnittlig innskuddsrente i bankene per 31. desember

Kilde: SSB

Større andel kvinner kan ha medført noe lavere vederlagsinntekter

Om lag 70 prosent av beboerne i kommunens sykehjem er kvinner. Tabellen nedenfor viser at gjennomsnittlig får kvinnene i snitt lavere utbetalt alderspensjon enn mennene. Større andel kvinner enn menn i medfører derfor noe lavere inntekter.

Tabell 4. Gjennomsnittlig utbetalt alderspensjon fordelt på kjønn

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I alt	173	183	192	201	209	217	222	228	232
	913	098	755	486	324	027	527	072	578
Kvinner	150	157	165	173	180	187	193	199	204
	148	867	734	128	208	604	249	118	422
Menn	205	216	225	234	242	249	254	259	262
	876	534	995	418	092	451	280	167	549

Andre faktorer som ble vurdert i analysen

En gjennomgang av inntektsgrunnlaget viser at det er noe økning i tilfeller der det ikke er midler i boet til å dekke etteroppgjøret. Etter vår vurdering kan dette sees i sammenheng med endring i lov om arv (arbeloven). Vi har ikke data om faktiske inntekter som kan brukes til å dokumentere dette. I analysen ble også tall knyttet til utvikling i andel minstepensjonister i kommunen, og utvikling i alder blant beboerne gjennomgått, men vi fant ingenting som kan tyde på en sammenheng mellom disse faktorene og utvikling i vederlagsinntektene.

Forventet utvikling i perioden etter 2018

I Handlingsprogram 2013-2016 ble det forutsatt en ytterligere økning fra 170,9 mill. til 191,3 mill. fra 2016 til 2017, men dette ble redusert i påfølgende handlingsprogram som følge av reduksjon i antall langtidsoppholdsplasser i bo- behandlingssentre. I Økonomimelding I 2017 (ØM I 2017) ble 2017-budsjettet ytterligere redusert med 7,7 mill. som følge av vedvarende inntektssvikt.

Årsbudsjettet etter endringene i ØM I 2017 er kr. 163,8 mill. 2018-kroner.

Årsresultat for 2018 ble en mindreinntekt på 3,6 mill. Dette tilsvarer 2,2 prosent av inntektskravet for året, og kan delvis sees i sammenheng med nedleggelse av avdelingene Toppen og Svingen ved Dønski bo-og behandlingssenter samt noe lavere bellegg på Lønnås på grunn av rehabilitering.

Utover det kan det være noe avvik som knytter seg til etteroppgjør for 2018 som vil bli regnskapsført i 2019. Det forventes budsjettbalanse i tiden framover.

Rådmannens vurdering og forslag til videre arbeid

Etter Rådmannens vurdering er inntektskravet på riktig nivå etter korrigeringen i ØMI 2017. Det er ikke behov for ytterligere tiltak for å sikre budsjettbalanse.

Prognose årsresultat på vederlagsinntekter (som meldes i månedsrapportene) er basert på gjennomsnitt pris per bruker og antall brukere. Etteroppgjør ved årets slutt har medført noe mindre avvik. Avviket mellom årsbudsjettet og faktiske årsregnskap har vært reelle og skyldes andre faktorer enn prognosearbeidet.

Etter Rådmannens vurdering kan ikke svikt i vederlagsinntekter knyttes til behovet til beboerne.

Behandlingen i møtet 19.03.2019 Formannskapet

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-19.03.2019- 062/19:

Vedtak:

Rådmannens redegjørelse tas til orientering.

Behandlingen i møtet 13.03.2019 Hovedutvalg for bistand og omsorg**Votering:**

Enstemmig vedtatt.

Hovedutvalg for bistand og omsorg-13.03.2019- 021/19:**Innstilling:**

Rådmannens redegjørelse tas til orientering.